

آیه ولایت

«أَتَمَّا وَلَيْكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ»

«ولیّ شما تنها خدا و رسول او و کسانی که ایمان آورده‌اند؛

همان کسانی که نماز را بر پا می‌دارند و در حال رکوع نماز زکات می‌پردازند، می‌باشند.» (سوره مائده، آیه ۵۵)

بر طبق بینش اسلامی و بر پایه حکم عقلانی، آدمی مأمور به تبعیت و اطاعت همه جانبه از خالق خویش و پروردگار جهان است؛ چرا که انسان از ساعات و یا حتی دقایق بعدی عمر خویش آگاه نیست و در جزئی‌ترین امور، نیازمند خداوند است؛ اما در مقابل، خداوندی که او را خلق نموده، حتی بر کوچکترین اسرار وجودی مخلوق خود واقف است و مقصد و منتهای حرکت او را نیز می‌داند. لذاست که عقل بشر، او را به درگاه او رهنمون می‌سازد؛ چرا که علاوه بر این مطالب، او بی‌نیاز مطلق و غنی در تمام امور است و به مخلوقات خود کمترین نیازی ندارد، لذا جز خیر آدمی را نمی‌خواهد. اما این اطاعت در دیدگاه اسلام و قرآن کریم، تنها به خداوند منحصر نمی‌شود. بلکه به امر الهی و فرمان خداوند، یک مسلمان باید از وجود مقدس رسول اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) و امامان معصوم (علیهم السلام) نیز پیروی و تبعیت نماید. بنا بر این نگرش، تبعیت به طور مطلق و بدون قید و شرط تنها مختص خداوند است و بر طبق فرمان اوست که ما مأمور به اطاعت و پیروی از رسول اکرم و امامان معصوم در تمامی امور می‌باشیم. رفتار و گفتار آنان هم در تمامی امور، راهی را که به رضایت پروردگار و سعادت ابدی انسان منتهی می‌شود، مشخص می‌نماید. به این دلیل که در اعمال و رفتار آنان، هوا و هوس راهی ندارد و آنان به لطف خداوند و عنایت او، معصوم از هر خطا و اشتباه می‌باشند. بر طبق آموزه‌های اسلامی، به جز خداوند و به واسطه او رسول اکرم و امامان معصوم، آدمی نباید در برابر هیچکس و یا هیچ چیز دیگر به طور مطلق و بدون قید و شرط، مطیع و فرمانبردار باشد. منشأ آغازین اطاعت از خداوند و معصومین (همان گونه که ذکر گردید)، عقل بشری است؛ اما در ادامه و همراه با عقلانیت آدمی، این رابطه محبت نسبت به پروردگار است که آنرا تکمیل می‌کند. آن هنگام که انسان قدری بیشتر می‌اندیشد، خود را در دریای لطف و نعمتهای الهی غرق می‌بیند. او می‌یابد هر چه که دارد همه از خداوند است و علیرغم ناسپاسی‌های فراوان آدمی، نه تنها لطف و مهربانی او قطع نگشته بلکه لحظه به لحظه نیز ادامه دارد. بنا بر این هر چه بیشتر سعی می‌نماید تا در مسیر اطاعت چنین پروردگار مهربانی، گام بر دارد. مسیری که جز به کمال و سعادت او، به چیز دیگری ختم نمی‌گردد.

حقیقت و مفهوم کلی ولایت نیز که در دیدگاه اسلامی تبیین می‌شود، چیزی خارج از اطاعت و پیروی از خداوند و معصومین نمی‌باشد. از سوی دیگر رابطه میان مسلمانان و شیعیان با نبی اکرم و تک تک ائمه معصومین، رابطه‌ای بسیار عمیق و دو طرفه است. طرف اول این رابطه از پیامبر اکرم و ائمه آغاز می‌گردد. آنان چنان مهربانی و شفقتی نسبت به فرد فرد مسلمین دارند که کوچکترین ناراحتی و اندوه یک مسلمان، باعث رنجش خاطر آنان می‌گردد. (که شواهد بسیاری از آن در متون اسلامی موجود می‌باشد.) اما در طرف

دیگر، مسلمانان نیز به خاطر جمع بودن مکارم اخلاقی و کمالات روحانی در وجود معصومین، از صمیم جان به آنان عشق می‌ورزند. این رابطه عمیق آنچنان تبعیتی را رقم می‌زند که مسلمانان نه تنها در برابر کلام و رفتار امام و ولی خویش مطیع و فرمانبردار هستند، بلکه حتی در ذهن خویش نسبت به آن کوچکترین دغدغه‌ای احساس نمی‌نمایند.